

CÃO DA SERRA DA ESTRELA – Bergens stjärna

Cão da serra da estrela (fritt översatt – hunden från stjärnbergen) har i hundratals år levt ett liv utanför ramp-ljuset. Isolerad från omvärlden, i bergskedjan serra da Estrela i de nordligare delarna av Portugal, utvecklades och formades rasen av klimatet och arbetsuppgifterna.

Herdarna behövde en stor, lojal och uthållig hund som kunde skydda får och getter från både rovdjur och banditer. Hunden behövde vara stark, smidig, uppmärksam samt mistrogen mot främlingar för att passa för arbetet – och detta arv bär den med sig än idag.

TEXT: SANNA SANDER. FOTO: DAVID DALTON & CAMILLA SEDIN.

"Hunden från Stjärnbergen" är en stor, kraftfull, majestätisk och rörlig hund. Mankhöjd för hanar är 65–73 cm och tikar 62–69 cm. Rasen finns både som kort- och långhårig.

TILL HÖGER: Accepterade och typiska färger hos estrelan är enfärgat gul, fawn och grå i alla nyanser, med eller utan tigrering. Mörk mask i ansiktet är också typiskt.

NEDAN: Huvudet bör vara kraftigt, stort och något konvext sett i profil. Hjässan och kinderna skall ha slät hud.

Estrelan, som rasen ofta kallas till vardags, uppges vara den äldsta hundrasen med ursprung i Portugal. Riktigt gamla källor som hänvisar till rasen finns egentligen inte, eftersom den i alla tider varit en hårt arbetande hund hos människor som ofta varken kunde läsa eller skriva. Herdarna hade sitt fokus på familjens och djurens överlevnad; ett fokus som togs på precis lika stort allvar av de trogna hundarna.

Rasen har alltså haft sin givna plats under lång tid, okänd av omvärlden men erkänd och uppskattad i bergen. Det var först i början av 1900-talet som den sågs utanför sina hemtrakter, men väckte då ingen direkt uppmärksamhet på de hundutställningar där den visades upp, utom tävlan. Det var mestadels överklassen som ägnade sig åt hundutställning och de var mer intresserade av utländska raser än inhemska.

Duglighet och funktion

Mellan 1908 och 1919 anordnades så kallade concursos, specialutställningar med syfte att bevara och uppmärksamma rasen. 1922 kom de första riktlinjerna om hur en estrela skulle se ut och den första officiella standarden skrevs 1933.

Eftersom rasen vid den tiden nästan uteslutande föddes upp av de herdar som sedan använde dem, lades ingen större vikt vid utseende. Troligt är att nyheten om standarden inte ens nådde upp i bergen, och även om den gjorde det så var läskunnigheten bland bergsfolket begränsad. Aveln fortsatte därför, på samma vis som den gjort i århundranden, medan kriget rasade runtom i Europa; med fokus på hundarnas duglighet och funktion.

Revolutionen

Portugal var under denna tid en diktatur och under 1950- och 1960-talet var landet ett av de fattigaste i hela Europa. Mängder av människor lämnade hemlandet i jakt på ett bättre liv. Troligtvis bidrog allt detta till att intresset för estrelan nästan helt försvann. Ett tag var man rädd för att rasen helt skulle dö ut helt,

Pälsen skall vara kraftig och mycket riklig. Den skall vara något grov utan att vara överdrivet hård. Underullen skall vara riklig och tät och bestå av fin och kort päls. Vanligtvis är underullen ljusare än täckhåret.

sig rasens förfäder då de koloniserade den Iberiska halvön (som utgörs av länderna Portugal, Spanien och Andorra). En annan möjlighet är att de invaderande Visgoterna under folkvandringstiden förde med sig hundar då de gjorde halvön till sitt hem.

Den tidigaste dokumentationen som finns om rasen är från en dikt kallad "Viriato Tragico", skriven av gentlemanen Bras Garcia de Mascarenhas, som levde i Estrelabergen mellan 1596-1650.

Den lyder i stil med detta utdrag, i mycket fri översättning:

"Bland dem, med vilka han förvillade de vilda bestarna, hade han en som var högt värdesatt av honom. Hans konstanta smickrare och konstanta fördrivare av alla vilda ting. (...) Breda skuldror, vresig blick. En sönderslitande mun, hängande öron. Svart nostruffel, hårigt ansikte. Hängande läppar, välvda klor. Bastanta lemmar, robust kropp. Smidig i

men räddningen kom från ett oväntat håll när diktaturen den 25 april 1974 störtades.

Hela förloppet var tämligen odramatiskt och kom över hela världen att bli känt som nejlikerevolutionen. Folk strömmade ut på gatorna och stack nejlikor i de revolterande styrkornas gevärspipor. Totalt fyra personer avled när landet gick från diktatur till demokrati.

I spåren av revolutionen omfamnades allt inhemskt och hundutställningarna, som tidigare nästan uteslutande varit ett nöje för överklassen, blev nu tillgängliga för alla.

Folk visade stolt upp sina hundar och i och med det osäkra förhållandena i landet som följde revolutionen växte även efterfrågan på vakthundar. Estrelan hade därmed kommit ner från bergen för att stanna.

I Sverige registrerades rasen för första gången 1980.

Ursprunget

Hur estrelan hamnade i bergstrakterna till att börja med, är det ingen som kan säga säkert. En möjlighet är att romarna förde med

Valpar är alltid söta och charmiga. Man bör dock tänka på att estrelan blir en stor, stark och självständigt sinnad hund. En hane kan väga upp till 60 kg. Man bör därför tidigt socialisera och introducera sin valp för de miljöer och människor den som vuxen ska kunna acceptera.

Rasen är trogen och lojal sin flock/familj men kräver en fast hand. Estrelans starka vaktinstinkt och självständighet gör att den lämpar sig bäst hos en ansvarsfull person med kunskap och tidigare hunderfarenhet.

Rasen har lätt för att utvidga sitt territorium och tar gärna en tur på egen hand om tillfälle ges. Den trivs bäst om den får ströva runt och hålla uppsikt över sina "ägor". En stor tomt och ett staket är därför att rekommendera. Den vaktar och är mycket beskyddande mot sin flock av husdjur och människor.

↳ *bakpartiet. Stora käkar, krökta tänder. Tät svans, kraftig och kort i länd och hals."*

Det är utan tvivel en hund som gjorde intryck på författaren så som den beskrivs och orden målar upp bilden av en funktionell hund som tog sitt arbete på stort allvar.

Kan bäst själv

Estrelan är inte en hund för nybörjare! Det är en hund som kräver en kunnig ägare med förståelse för hundtypen, eller är villig att lära.

Rasen har sekler av självständigt arbete i bagaget och det är något att ta med i beräkningen om man funderar på att öppna hem och hjärta för en estrela.

Det är en hund som kan uppfattas som väldigt envis men det rör sig oftast om att den har en egen agenda. Rasen tänker själv och fattar då och då beslut utan inblandning av husse och matte, helt enkelt för att den "kan bäst själv".

Det är en smart och lärorik ras, men inte alltid helt lätt att motivera. Hittar man rätt motivation så har man dock en hund som oftast gör det man ber den om. För det mesta...

Att det trots allt är en formbar ras för den som har förmåga att fostra den, förstår man då det inte är ovanligt att polisen i Portugal använder den.

Målmedveten vallare och vakthund

Rasen är lojal och sätter familjen högst av allt. Den vaktar troget hus och hem mot ovälkomna besökare. Skallet har alltid varit ett viktigt redskap för att tala om för inkräktare att området patrulleras av en mycket målmedveten vakthund och man får räkna med att estrelan fortfarande använder sitt skall på samma vis.

Ett staket kring tomt eller gård är att definitivt rekommendera. Rasen har lätt för att utvidga sitt territorium och tar gärna en tur på egen hand om tillfälle ges.

Socialisering och miljötränning är alltid två viktiga ingredienser i ett lyckat hundköp; detta är kanske extra sant och viktigt att poängtera när det handlar om en cão da serra da estrela.

Man bör tidigt introducera sin valp för de situationer den kan tänkas påträffa som vuxen och det är nyttigt för valpen att möta främlingar som är snälla, trevliga och kan ses som en tillgång.

Allt man lägger ner på sin valp får man igen då hunden blir vuxen.

Även om tiderna förändrats och samhället fått en ny struktur så är estrelan i grund och botten samma okomplicerade hund som den i alla tider varit; det gäller bara att man kan erbjuda den ett liv passande det arv den bär med sig.

Estrelan är en välbalanserad vakt- och familjehund som passar bäst i ett hem med stor kunskap och förståelse om vaktande hundar. Kan man ge den det, så får man i gengäld en intressant, smart och vacker hund som aldrig sviker i lojalitet. ◆

Svenska Cão da Serra da Estrela Föreningen
 c/o Marianne Lindblom,
 Hallonvägen 16,
 576 33 Sävsjö.
 sekreterare@estrela.se

www.estrela.se
 Vi finns även på Facebook: Svenska Estrela Föreningen – SCSE.

Kontakter inom föreningen:
 Ordförande & avelsråd:
 Jan Herngren,
 070 297 03 53.
 Vice ordförande & sekreterare: Marianne Lindblom,
 073 827 02 87.
 Kassör:
 Robert Flood,
 070 262 17 50.

Vill du bli medlem?
 Avgifterna för 2015 är: 150 kr huvudmedlem, 50 kr familjemedlem. Betalning sker till Plus-Giro 44 89 7 35-3.

Se världen i ett annat ljus
SOLARPLEXIUS
 Solskyddsrutorna för din bil..

Solskydd i färdigskuren polycarbonat
 Beställa / Kundtjänst: 013-87041
www.solarplexius.se

Besök oss på

- * Ingen film
- * Inget klister
- * Inga bubblor
- * Avtagbart
- * Motverkar värme
- * Enkel Montering

Pris Exempel 3-rutor
1245:-
 Alla priser är inkl frakt

www.solarplexius.se Beställa / Kundtjänst: 013-87041

FAKTA: CÃO DA SERRA DA ESTRELA

GRUPPTILLHÖRIGHET: Grupp 2 som är pinscher, schnauzer, molosser-, bergs- och sennenhundar och sektion 2, som är bergshundar. Standardnumret hos FCI är 173.

URSPRUNGLAND/HEMLAND: Portugal.

REGISTRERINGSSIFFRA: År 2014 registrerades 2 cão da serra da estrela i SKK (Svenska Kennelklubben).

RASKLUBB: Svenska cão da Serra da Estrela-föreningen (SCSE-föreningen) etablerades 1997 genom en sammanslagning av de två föreningar som var aktiva på var sitt håll i Sverige. Den första rasklubben bildades redan 1984, bara fyra år efter att rasen importerats.

Föreningens hemsida finner du under www.estrela.se. Föreningen ingår som rasklubb i specialklubben Svenska Bergs- och Herdehundklubben (SBHK) vars hemsida du finner under www.sbhk.se. Ordf. är Jan Herngren, tel: 070-297 03 53, e-mail: ordforande@estrela.se.

HÄLSOPROGRAM: Cão da serra da estrela är en förhållandevis frisk ras. Höftledsdysplasi och armbågsledsdysplasi förekommer, men i liten omfattning. Rasklubbens rekommendationer är att avla på hundar med fria höfter och armbågar. Det är inte ovanligt att rasen blir 12-14 år gammal.

MANKHÖJD: Hanhund 65-73 cm, tik 62-69 cm, +2 cm tolereras.

VIKT: Hanhund 45-60 kg, tik 35-45 kg.

FÄRG: Fawn, gult eller vargfärgat i alla nyanser, med eller utan tigrering. Mörk mask i ansiktet är typiskt. Vita tecken får endast förekomma längst ut på

fram- och baktassarna samt som en liten fläck på nedre delen av hals och bringa. Intensiv svart pigmentering skall finnas i mun och på läppkanter.

PÅLS: Pälsen skall vara kraftig och mycket riklig. Den skall vara något grov utan att vara överdrivet hård. Underullen skall vara riklig och tät och bestå av fin och kort päls. Vanligtvis är underullen ljusare än täckhåret. Täckhåret skall vara rakt eller lätt vågigt. Det skall vara längre runt halsen där det formar en man. Även på frambenens baksidor och lärens baksidor skall pälsen vara längre. Svansen skall vara buskig, tjock och riktigt behårad. På huvud, ben nedanför armbågarna och has skall pälsen vara kortare och tätare.

EXTERIÖR SAMMANFATTNING: Cão da serra da estrela skall vara en välbyggd, välproportionerad och harmonisk hund med raska rörelser och imponerande utstrålning. Det är en rustik och substansfull molosoid hund av mastiff-typ. Den skall vara måttligt lång med ett bröstdjup som skall vara mindre än halva mankhöjden. Huvudet skall vara stort, kraftigt och väl ansatt i proportion till kroppen. Skalle och nosparti skall vara ungefär lika långa. Hjässan och kinder skall ha slät hud. Skallen skall vara välutvecklad med något divergerande linjer mellan skalle och nos, konvex från sidan sett. Stopet skall vara svagt markerat. Nostriffeln skall vara stor och svart med väl öppna näsborrar. Nospartiet skall vara långt och avsmalnat mot nosspetsen utan att bli spetsigt. Läpparna skall vara väl utvecklade men inte tjocka eller hängande. Saxbett föredras, tångbett accepteras. Ögonen skall vara medelstora, helst mörkt bästmstensfärgade, med ögonkanter som sluter an tätt. Uttrycket skall vara lugnt och uppmärksam. Öronen skall vara medelhögt ansatta, vara tunna och trekantiga med rundad spets. De skall vara små i förhållande till kroppen och vara så kallade rosenöron.

Halsen skall vara väl ansatt. Överlinjen skall vara rak. Ryggen skall vara väl musklad och helst kort. Korset skall vara brett, muskulöst och slutta något.

Bröstkorgen skall vara väl vävd och nå ned till armbågarna eller något lägre. Svansen skall vara lång och tjock och bäras i sabelform med en avslutande krok. Frambenen skall vara parallella och raka. Även bakbenen skall vara parallella med måttligt öppna vinklar.

Benstommen skall vara kraftig. Hasorna skall vara tämligen lågt ansatta. Tassarna skall vara tjocka med väl slutna tår och väl bepälsade mellan tår och trampdynor. Rörelserna skall vara sunda och fria.

EGENSKAPER: Cão da serra da estrela har under flera hundra år varit herdens oskiljaktiga följeslagare och har försvarat boskap, gård och hem mot både rovdjur och tjuvar. Det är en ras som är lugnt foglig mot sin ägare men sitt ursprung trogen kan uppvisa misstänksamhet mot främlingar. Tidig socialisering uppmuntras och man bör utsätta sin valp för allt det som det kan förväntas möta som vuxen. Rasen är självständig, enviss och intelligent; tre viktiga egenskaper som även de vittnar om livet i bergen. Där var hundarna tvungna att fatta egna beslut för att sköta sitt jobb.

Rasen knyter starka band till både vuxna och barn i familjen. Eftersom rasen gärna patrullerar sitt revir så underlättar det att ha en inhägnad tomt, annars finns en risk för att hunden ibland traskar iväg på egen hand – eller i värsta fall upplevs aggressiv av främlingar som hunden upplever kommer för nära.

Estrelan vaktar med sitt skall och tar sitt jobb på stort allvar. Det är en vig och rörlig hund som håller sig pig och sund långt upp i åldern. Estrelan är en välbalanserad vakt- och familjehund som passar bäst i ett hem med stor kunskap och förståelse om vaktande hundar.